

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 141/11
V Lucemburku dne 21. prosince 2011

Rozsudek ve spojených věcech C-424/10 Tomasz Ziolkowski v. Land Berlin
a C-425/10 Barbara Szeja a další v. Land Berlin

Pouze pobyt, který je v souladu s podmínkami stanovenými unijním právem, umožňuje nabytí práva trvalého pobytu

*Doby pobytu státního příslušníka třetího státu před přistoupením tohoto státu k Unii musí být
započítány do minimální doby pěti let, pokud byl takový pobyt v souladu s podmínkami
stanovenými unijním právem*

Tomasz Ziolkowski a Barbara Szeja, polští státní příslušníci, přicestovali do Německa před přistoupením Polska k Unii – v roce 1988, respektive 1989 – a získali v souladu s německým právem právo pobytu z humanitárních důvodů, které bylo pravidelně obnovováno. V roce 2005, po přistoupení Polska k Unii, požádali o udělení práva trvalého pobytu v Německu v souladu se směrnicí o volném pohybu osob¹, které jim bylo odepřeno z důvodu, že neměli práci a že nebyli s to prokázat, že mají dostatečné vlastní prostředky. Toto odepření ze strany německých orgánů napadli u příslušných vnitrostátních soudů.

Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správní soud, Německo), jemuž byl spor předložen, se Soudního dvora v zásadě táže, zda lze doby pobytu na území hostitelského členského státu pouze na základě vnitrostátního práva považovat za doby legálního pobytu ve smyslu unijního práva. Mimoto byla Soudnímu dvoru položena otázka, zda musí být doby pobytu státního příslušníka třetího státu před přistoupením tohoto státu k Unii započítány do doby pobytu pěti let pro účely nabytí práva trvalého pobytu.

Soudní dvůr nejprve vyložil **pojem „legálního pobytu“**, který se nachází ve směrnici. Shledal, že tato směrnice neupřesňuje, jakým způsobem je třeba chápat výraz „legálně pobývají“ na území hostitelského členského státu. Směrnice neodkazuje ani na vnitrostátní právo. Z toho vyplývá, že je třeba mít za to, že tento výraz označuje autonomní pojem unijního práva, který musí být na území všech členských států vykládán jednotně.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že význam a dosah pojmů, které unijní právo nijak nedefinuje, je třeba určit zejména s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém jsou použity, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž jsou součástí.

Soudní dvůr připomněl, že cílem směrnice je zejména napomáhat výkonu práva volného pohybu a pobytu evropských občanů s výhradou omezení stanovených unijním právem. V tomto ohledu směrnice stanoví podmínky, za nichž se mohou občané Unie a jejich rodinní příslušníci volně pohybovat a pobývat na území členských států, jakož i podmínky, které musí tyto osoby splnit za účelem nabytí práva trvalého pobytu. Krom toho je jejím účelem překonat odvětvový a rozdrobený přístup k uvedenému právu pobytu.

Pokud jde o celkový kontext směrnice, Soudní dvůr uvedl, že směrnice zavádí třístupňový systém, přičemž každý stupeň souvisí s délkou pobytu na území hostitelského členského státu a poslední stupeň odpovídá právu trvalého pobytu, které bylo poprvé zavedeno touto směrnicí. Uvedený systém v podstatě přebírá fáze a podmínky stanovené v nástrojích unijního práva a judikatuře, jež předcházejí dotčené směrnici. V první řadě tak stanoví, že občan Unie má právo pobývat na území

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (Úř. věst. L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

hostitelského členského státu po dobu do tří měsíců bez dalších zvláštních podmínek vyjma podmínky, aby byl držitelem platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu. Nabytí práva pobytu po dobu delší než tři měsíce je pak podmíněno dodržením určitých podmínek. Aby jej mohl občan Unie získat, musí být v hostitelském členském státě zejména zaměstnán nebo vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, nebo musí mít pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se nestal zátěží pro systém sociální pomoci tohoto státu, a musí být účastníkem zdravotního pojištění, kterým jsou v tomto státě kryta všechna rizika². Konečně, směrnice zavádí právo trvalého pobytu pro občany Unie, kteří na území hostitelského členského státu nepřetržitě legálně pobývají po dobu pěti let³.

Pokud jde o zvláštní kontext, v němž je směrnice zasazena, poukázal Soudní dvůr na to, že několik jejích ustanovení váže pobyt před nabytím práva trvalého pobytu na splnění podmínek, které odpovídají požadavkům směrnice.

S ohledem na tyto cíle, jakož i celkový a zvláštní kontext směrnice měl Soudní dvůr za to, že pojem „legální pobyt“, který je předpokladem nabytí práva trvalého pobytu, musí být vykládán jako pobyt v souladu s podmínkami stanovenými touto směrnicí (totiž, aby byla dotčená osoba v hostitelském členském státě zaměstnána či vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, nebo aby měla pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, a aby byla účastníkem zdravotního pojištění). V důsledku toho nelze pobyt na základě práva členského státu, který není v souladu s těmito podmínkami, považovat za „legální“ pobyt ve smyslu právní úpravy směrnice týkající se trvalého pobytu.

Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že uvedený pojem musí být vykládán v tom smyslu, že **nelze mít za to, že občan Unie, který na území hostitelského členského státu pobýval více než pět let pouze na základě vnitrostátního práva tohoto státu, nabyl právo trvalého pobytu, i když během tohoto pobytu nesplňoval podmínky stanovené směrnicí.**

Zadruhé Soudní dvůr přezkoumal **otázku, zda musí být pro účely nabytí práva trvalého pobytu přihlédnuto k dobám pobytu státního příslušníka třetího státu na území členského státu před přistoupením tohoto třetího státu k Unii.**

Soudní dvůr zdůraznil, že akt o přistoupení nového členského státu je založen především na obecné zásadě bezprostředního a úplného použití ustanovení unijního práva ve vztahu k uvedenému státu, nestanoví-li přechodná ustanovení výslovné odchylky.

Pokud jde konkrétněji o ustanovení týkající se občanství Unie, Soudní dvůr již dříve rozhodl, že tato ustanovení jsou použitelná od svého vstupu v platnost a že musí být použita na současné účinky dříve vzniklých situací.

V projednávané věci Soudní dvůr konstatoval, že akt o přistoupení neobsahuje žádné přechodné ustanovení týkající se použití ustanovení v oblasti volného pohybu osob ve vztahu k Polsku, vyjma některých ustanovení týkajících se volného pohybu pracovníků a volného pohybu služeb.

V důsledku toho se občané Unie mohou dovolávat ustanovení upravujících trvalý pobyt a tato ustanovení jsou použitelná ve vztahu k současným i budoucím účinkům situací vzniklých před přistoupením Polska k Unii.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že **při neexistenci zvláštních ustanovení v Aktu o přistoupení musí být pro účely nabytí práva trvalého pobytu přihlédnuto k dobám pobytu státního příslušníka třetího státu na území členského státu před přistoupením tohoto třetího státu k Unii, pokud byl tento pobyt v souladu s požadavky směrnice.**

² Článek 7 odst. 1 směrnice 2004/38/ES.

³ Článek 16 odst. 1 směrnice 2004/38/ES.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106